

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 lutego 2014 roku

Sąd Rejonowy dla Warszawy Pragi – Południe w Warszawie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSR Maria Sałacińska

Protokolant: Mateusz Staniszewski

po rozpoznaniu w dniu 07 lutego 2014 roku w Warszawie na rozprawie

sprawy z odwołania J. Ł.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych III Oddział w W.

o odsetki od zasiłku chorobowego i zasiłku macierzyńskiego

na skutek odwołania J. Ł.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych III Oddział w W. z dnia 22 maja 2012 roku znak (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, iż stwierdza, że wypłata zasiłku chorobowego za okres od dnia 04 kwietnia 2009 roku do dnia 29 lipca 2009 roku została dokonana po ustawowym terminie i zachodzą podstawy do przyznania prawa do odsetek za opóźnienie wypłaty tego zasiłku.

2. oddala odwołanie w pozostałym zakresie.

.

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 29 czerwca 2012 roku J. Ł., działając poprzez profesjonalnego pełnomocnika, wniosła odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych III Oddziału w W. z dnia 22 maja 2012 roku, odmawiającej jej przyznania prawa do odsetek od wypłaconych:

- zasiłku chorobowego za okres od dnia 4 kwietnia 2009 roku do dnia 29 lipca 2009 roku;

- zasiłku macierzyńskiego za okres od dnia 30 lipca 2009 roku do dnia 16 grudnia 2009 roku.

W odwołaniu odwołująca się wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez uznanie, iż wypłata wyżej wskazanych zasiłków została dokonana po ustawowym terminie, a tym samym zachodzą przesłanki do przyznania prawa do odsetek za opóźnienie w wypłacie zasiłków od dnia 1 września 2009 roku.

Uzasadniając swoje stanowisko wskazała, iż zaskarżona decyzja została wydana z naruszeniem art. 64 ustawy o świadczeniach z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa w zw. z art. ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w zw. z § 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie szczegółowych zasad wypłacania odsetek za opóźnienie w ustaleniu lub wypłacie świadczeń z ubezpieczeń społecznych. W dalszej kolejności podniosła, iż powoływane w decyzji przepisy nie wskazują, by dokumentem niezbędnym do przyznania

zasiłku był wyrok Sądu. Co więcej wyrok Sądu Okręgowego z dnia 8 listopada 2011 roku, którym zostało ustalone iż odwołująca się podlegała ubezpieczeniem społecznym w spornym okresie, zmienił jedynie wcześniejszą decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. W toku postępowania sądowego nie zostały przeprowadzone istotne dowody, którymi nie dysponował Zakład Ubezpieczeń Społecznych podczas wydawania decyzji. W toku postępowania nie zostały także ujawnione nowe, nieznanne wcześniej organowi rentowemu okoliczności faktyczne. Wskazano również, powołując się na orzecznictwo Sądu Najwyższego (odwołanie – k. 1 – 3).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych III Oddział w W. wniósł o oddalenie odwołania.

W uzasadnieniu odpowiedzi na odwołanie wskazano, iż zaskarżona decyzja została wydana na podstawie obowiązujących przepisów prawa i jest prawnie oraz faktycznie uzasadniona. Dokumentem niezbędnym do ustalenia uprawnień do wypłaty zasiłku chorobowego za okres od dnia 4 kwietnia 2009 roku do dnia 29 lipca 2009 roku oraz zasiłku macierzyńskiego za okres od dnia 30 lipca 2009 roku do dnia 16 grudnia 2009 roku był wyrok Sądu Okręgowego Warszawa – Praga w Warszawie z dnia 8 listopada 2011 roku. Wskazany wyrok uprawomocnił się z dniem 30 grudnia 2011 roku. Zgodnie z art. 64 ust. 1 ustawy o świadczeniach z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa organ wypłaca zasiłki chorobowe nie później niż w ciągu 30 dni od daty złożenia dokumentów niezbędnych do stwierdzenia uprawnień do świadczeń. Organ rentowy dokonał wypłaty zasiłku chorobowego w dniu 23 stycznia 2012 roku, tj. w ciągu 30 dni od uprawomocnienia się ww. wyroku. Wniosek o wypłatę zasiłku macierzyńskiego odwołująca się złożyła w dniu 1 marca 2012 roku, został on wypłacony w dniu 22 marca 2012 roku, a więc także z zachowaniem wskazanego wyżej terminu (odpowiedź na odwołanie – k. 7 – 8).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Zakład Ubezpieczeń Społecznych w okresie od 17 sierpnia 2009 roku do 1 września 2009 roku przeprowadził kontrolę u płatnika składek (...). W związku z przeprowadzoną kontrolą, decyzją z dnia 25 września 2009 roku organ rentowy stwierdził, iż odwołująca się nie podlega ubezpieczeniem społecznym od 1 grudnia 2008 roku z tytułu umowy o pracę w firmie (...). Następnie, decyzją z dnia 30 września 2009 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił J. Ł. prawa do zasiłku chorobowego za okres od dnia 4 kwietnia 2009 roku do dnia 29 lipca 2009 roku (decyzja z dnia 25.09.2009r. - akta organu rentowego; decyzja z dnia 30.09.2009r. – akta organu rentowego; protokół z kontroli – k. 1 – 32 akt organu rentowego).

Od wyżej wymienionej decyzji z dnia 30 września 2009 roku J. Ł. odwołała się do Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi – Południe w Warszawie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych. Sprawa została wpisana pod sygnaturą VI U 31/10. Postępowanie to zostało zawieszono ze względu na fakt, iż przed Sądem Okręgowym dla Warszawy – Pragi w Warszawie toczyło się postępowanie w sprawie odwołania J. Ł. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, którą organ rentowy uznał, iż nie podlegała ona ubezpieczeniom społecznym od dnia 1 grudnia 2008 roku (odwołanie – k. 1 – 2 akt sprawy VI U 31/10; postanowienie z dnia 02.03.2010r. – k. 16 akt sprawy VI U 31/10).

W Sądzie Okręgowym postępowanie było prowadzone pod sygnaturą VI U 1420/09. W toku postępowania dopuszczony został m.in dowód z opinii biegłego ginekologa oraz dowód z zeznań świadka M. B.. Dnia 8 listopada 2011 roku Sąd Okręgowy dla Warszawy – Pragi w Warszawie wydał wyrok, w którym zmienił decyzję z dnia 25 września 2009 roku, stwierdzając że J. Ł. podlegała ubezpieczeniom społecznym w okresie od 1 grudnia 2008 roku z tytułu umowy o pracę w firmie (...). W związku z powyższym wyrokiem Sądu Okręgowego organ rentowy w dniu 16 stycznia 2012 roku wydał decyzję, w której przyznał odwołującej się zasiłek chorobowy za okres od dnia 4 kwietnia 2009 roku do dnia 29 lipca 2009 roku. W wyniku tego postępowanie w sprawie VI U 31/10 umorzono (decyzja z dnia 16.01.2012r. – k. 67 akt sprawy VI U 31/10; postanowienie z dnia 7.02.2012r. – k. 68 akt sprawy 31/10; opinia biegłego ginekologa – k. 157 akt VI U 1420/09; protokół z rozprawy z dnia 26.08.2010r. – k. 69 – 72 akt sprawy VI U 1420/09).

W dniu 1 marca 2012 roku odwołująca się złożyła podanie do Zakładu Ubezpieczeń o przyznanie jej zasiłku macierzyńskiego za okres od dnia 30 lipca 2009 roku. Został on wypłacony w dniu 22 marca 2012 roku (podanie o wypłacenie zasiłku macierzyńskiego – akta organu rentowego).

Decyzją z dnia 22 maja 2012 roku organ rentowy omówił odwołującej się przyznania prawa do odsetek od wypłaconych: zasiłku chorobowego za okres od dnia 4 kwietnia 2009 roku do dnia 29 lipca 2009 roku oraz zasiłku macierzyńskiego za okres od dnia 30 lipca 2009 roku do dnia 16 grudnia 2009 roku. Wskazaną decyzję J. Ł. zaskarżyła wnosząc odwołanie do tutejszego Sądu (decyzja z dnia 22.05.2012r. – akta organu rentowego).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych dowodów z dokumentów znajdujących się w aktach sprawy oraz w aktach organu rentowego, których autentyczność, jak też prawdziwość zawartych w nich oświadczeń nie była kwestionowana przez żadną ze stron postępowania, co pozwoliło uznać je za rzetelny i w pełni wartościowy materiał dowodowy.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie J. J., w świetle ustalonego stanu faktycznego i obowiązujących przepisów prawa zasługiwało na częściowe uwzględnienie.

Przedmiotem postępowania było ustalenie, czy organ rentowy powinien wypłacić odwołującej się odsetki za opóźnienie w wypłacie zasiłku chorobowego oraz macierzyńskiego, gdy przyznanie świadczenia nastąpiło w związku z wykonaniem przez organ rentowy prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego dla Warszawy – Pragi w Warszawie z dnia 8 listopada 2011 roku, zmieniającego zaskarżoną decyzję ZUS z dnia 25 września 2009 roku, stwierdzając że J. Ł. podlegała ubezpieczeniom społecznym w okresie od 1 grudnia 2008 roku z tytułu umowy o pracę w firmie (...).

Stosownie do treści art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 ze zm.), jeżeli Zakład- w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów albo umów międzynarodowych- nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności.

Jak wynika z przytoczonego brzmienia art. 85 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, a contrario odpowiedzialność odsetkowa ZUS powstaje wówczas, gdy opóźnienie jest następstwem okoliczności, za które organ ten ponosi odpowiedzialność. W orzecznictwie utrwalony został pogląd, że zawarte w art. 85 ust. 1 ustawy określenie: "nie ustalił prawa do świadczenia" oznacza zarówno nie wydanie w terminie decyzji przyznającej świadczenie, jak i wydanie decyzji odmawiającej przyznania świadczenia, mimo spełnienia warunków do jego uzyskania, a zatem w tym ostatnim wypadku chodzi o sytuacje, w których organ rentowy odmawiając przyznania świadczenia naruszył przepisy prawa materialnego określające przesłanki nabycia prawa do świadczenia pieniężnego z ubezpieczenia społecznego, przy czym dla powstania obowiązku wypłaty odsetek konieczne jest stwierdzenie naruszenia prawa przez organ rentowy prawomocnym wyrokiem sądu zmieniającym decyzję organu rentowego i przyznającym prawo do tego świadczenia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 sierpnia 1998 r., II UKN 171/98, LEX nr 35400; z dnia 9 marca 2001 r., II UKN 402/00, LEX nr 47763, z dnia 15 września 2011r., II UK 22/11, LEX nr 1109360). Ustawowe określenie „okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności” oznacza, że ZUS jest zobowiązany do uiszczenia odsetek od należności głównej wtedy, gdy można mu przypisać winę w uchybieniu terminowi, a w szczególnych wypadkach także, gdy opóźnienie jest konsekwencją zdarzeń niezawinionych (tak m.in. wyrok z dnia 9 marca 2001r., II UKN 402/00, LEX nr 47763, wyrok z dnia 7 października 2004r., II UK 485/03, LEX nr 148509, wyrok z dnia 21 kwietnia 2009r., I UK 345/08, LEX nr 552642). Dokonując klasyfikacji okoliczności leżących po stronie ZUS, w świetle art. 85 ustawy systemowej, dzieli się je tradycyjnie na błędy w wykładni lub niewłaściwym zastosowaniu prawa oraz błędy w ustaleniach faktycznych, będące skutkiem naruszenia przepisów proceduralnych. Przyjmuje się, że organ rentowy co do zasady ponosi odpowiedzialność, w sytuacji błędnego zastosowania prawa materialnego. W przypadku, gdy na podstawie prawidłowo i kompletnie zebranego materiału dowodowego i po ustaleniu niezbędnych okoliczności organ rentowy wydaje decyzję odmawiającą ustalenia prawa, ponieważ błędnie dokonuje interpretacji

obowiązujących regulacji w przedmiotowym stanie faktycznym sąd nie uzupełnia ustaleń faktycznych dokonanych przez organ rentowy. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że wydanie przez organ rentowy niezgodnej z prawem decyzji odmawiającej wypłaty świadczenia w sytuacji, gdy było możliwe wydanie decyzji zgodnej z prawem oznacza, że opóźnienie jest następstwem okoliczności, za które ten organ ponosi odpowiedzialność, choćby nie można mu było zarzucić niestaranności w wykładni i zastosowaniu prawa (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 stycznia 2005 r., I UK 159/04, LEX nr 155928, czy wyrok z dnia 14 września 2007 r., III UK 37/07, LEX nr 464894). Sądowa kontrola zastosowanych przez ZUS norm prawa materialnego dokonywana jest przez Sąd według stanu prawnego obowiązującego w dniu wydania decyzji.

Podkreślić jednocześnie trzeba, że na płaszczyźnie uregulowania art. 85 ust. 1, odpowiedzialność w zakresie odsetek za opóźnienie w przyznaniu prawa lub wypłacie świadczenia nie ma absolutnego charakteru. Zgodnie ze zdaniem drugim tegoż przepisu, odpowiedzialność tę wyłącza bowiem sytuacja, gdy opóźnienie jest następstwem okoliczności, za które organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności.

W niniejszej sprawie sytuacja taka nie miała jednak miejsca. Przeprowadzone postępowanie dowodowe prowadzi do wniosku, że ZUS ponosi odpowiedzialność za opóźnienie w wypłacie wnioskodawczyni zasiłku chorobowego. Należy uznać, iż w sytuacji, gdy ZUS miał wszelkie potrzebne dokumenty i dowody, ale mimo to na ich podstawie wydał decyzję błędną, w wyniku choćby błędnej analizy akt sprawy, wówczas ponosi on pełną odpowiedzialność za niewypłacenie w terminie świadczenia. W przedmiotowej sprawie ZUS wydał decyzję odmawiającą odwołującej się prawa do zasiłku chorobowego. Decyzja ta zapadła na gruncie ustaleń ZUS-u dotyczących niepodlegania przez odwołującą się ubezpieczeniom społecznym. Należy wobec tego, zdaniem Sądu, przeanalizować kwestię odpowiedzialności organu rentowego za wydanie błędnej decyzji z dnia 25 września 2009 roku ustalającej, iż odwołująca się nie podlegała ubezpieczeniom społecznym, bowiem to w wyniku tej błędnej decyzji ZUS odmówił prawa do zasiłku chorobowego. Wobec tego ustalenie, iż ZUS ponosi odpowiedzialność za błędną decyzję z dnia 25 września 2009 roku prowadzi będzie do ustalenia, iż ponosi on także odpowiedzialność za błędną decyzję w przedmiocie zasiłku chorobowego, co prowadzi wprost do konkluzji, iż odwołującej się będą przysługiwać odsetki ustawowe od wspomnianej kwoty zasiłku wyrażone w odwołaniu rozpatrywanym w niniejszej sprawie.

W przedmiotowej sprawie ZUS dokonał kontroli u pracodawcy odwołującej się i to w wyniku owej kontroli doszedł do wniosku, że nie podlega ona ubezpieczeniom społecznym. Decyzja w tym przedmiocie (ustalająca, iż odwołująca się nie podlegała ubezpieczeniom społecznym) legła u podstaw decyzji odmawiającej jej również prawa do zasiłku. Z kolei Sąd Okręgowy, opierając się na dowodach które były podstawą decyzji ZUS zmienił tę decyzję, uznając jednak iż odwołująca się podlegała w określonym okresie ubezpieczeniom społecznym.

Sąd Okręgowy w postępowaniu dopuścił dowód z opinii biegłego ginekologa oraz dowód z zeznań świadka M. B.. Są to jedyne dowody, które nie zostały przeprowadzone przed organem rentowym, zaś były przeprowadzone w toku postępowania sądowego. Dowody te nie były więc rozpatrywane przez ZUS podczas wydania decyzji z dnia 25 września 2009 roku. Należy jednak zauważyć, że ZUS mógł, a nawet powinien te dowody dopuścić, aby w pełni wyjaśnić wszelkie niejasności. Dowód z opinii biegłego przeprowadzony w toku postępowania sądowego mógł bowiem być zastąpiony w toku postępowania kontrolnego przed ZUS-em przez opinię lekarza orzecznika ZUS, tym bardziej że przedmiotowa opinia biegłego nie została wydana na podstawie nowych faktów, czy dowodów które ujawniły się dopiero przed Sądem, ale na podstawie dokumentacji lekarskiej odwołującej się. Dokumentacja ta była również przedmiotem rozpoznania przed ZUS-em, o czym świadczy protokół kontroli, w którym na podano jako jedno z dowodów zaświadczenie lekarskie J. Ł.. Inspektor kontroli ZUS mógł również zażądać od ubezpieczonego przedstawienia pozostałej dokumentacji medycznej, a należy mieć na uwadze, iż kontrola została przeprowadzona dnia 1 września 2009 roku, a więc już po urodzeniu dziecka przez odwołującą się, nie doszło więc do sytuacji, w której nie byłoby możliwości przedstawienia dokumentacji lekarskiej zaświadczającej o ciąży przed organem rentowym z uwagi na jej nieistnienie w chwili orzekania przez ZUS. Reasumując należy stwierdzić, że organ rentowy w toku przeprowadzanej kontroli mógł na podstawie dokumentów, które posiadał przeprowadzić dowód z opinii lekarza orzecznika ZUS, mógł też zażądać pozostałej dokumentacji medycznej od ubezpieczonej, na co wprost wskazuje

regulacja z art. 87 ust. 1 pkt 3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, który mówi, iż inspektor kontroli ma prawo żądać udzielenia informacji przez ubezpieczonego.

Należy również zauważyć, że organ rentowy mógł przeprowadzić dowód z zeznań świadka M. B.. Był on bowiem wiceprezesem firmy (...), z którą odwołująca się współpracowała, zaś inspektor kontroli ZUS miał wiedzę o tej współpracy, co więcej analizował ją w toku postępowania kontrolnego, o czym świadczy zaliczenie w poczet materiału dowodowego dokumentu umowy zlecenia zawartej pomiędzy odwołującą się a firmą (...), a także rachunku wystawionego przez (...). Nic nie stało na przeszkodzie przesłuchaniu przez ZUS świadka M. B., zgodnie bowiem z art. 87 ust. 1 pkt 5 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych inspektor kontroli ZUS ma także prawo przesłuchiwać świadków.

W związku z powyższym w chwili wydania zaskarżonej decyzji odmawiającej ubezpieczonej przyznania prawa do odsetek ZUS dysponował wszystkimi niezbędnymi danymi pozwalającymi na wydanie decyzji zgodnej z prawem, a po stronie ubezpieczonej nie występował obowiązek wykazania żadnych innych okoliczności uzasadniających jej wnioski. W postępowaniu sądowym toczącym się pod sygn. akt VII U 1420/09 nie ustalono też żadnych nowych przesłanek wypłaty świadczenia, których wykazanie ciążyło na ubezpieczonej, a które nie były znane organowi rentowemu. Wydając decyzję z dnia 25 września 2009 roku ZUS dysponował zatem takim samym materiałem dowodowym, z jakim zapoznawał się biegły ginekolog wydający opinię sądowo – lekarską w sprawie VII U 1420/09.

W tym miejscu przywołać treść wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 25 czerwca 2013 roku (III AUa 1580/12), w którym Sąd stwierdził, że organ rentowy nie ma obowiązku wypłaty odsetek od świadczenia rentowego przyznanego w terminie 30 dni od wpływu prawomocnego wyroku sądu zmieniającego uprzednią decyzję tego organu odmawiającą prawa do renty, jeżeli rozstrzygnięcie sprawy w postępowaniu odwoławczym uzasadnione było ustaleniami, które nie były i nie mogły być znane organowi rentowemu z uwagi na ograniczenia dowodowe obowiązujące w postępowaniu przed tym organem. Transponując myśl zawartą w tym orzeczeniu na przedmiotowy stan faktyczny i prawny Sąd stwierdził, że w przedmiotowej sprawie co prawda ustalenia z opinii biegłego nie były znane ZUS-owi, ale mogły być mu znane – nie było bowiem niemożności przeprowadzenia dowodu z opinii lekarza orzecznika ZUS. To samo dotyczy się dowodu z zeznań świadka M. B.. Pozostała zaś część materiału dowodowego była znana organowi rentowemu w chwili wydawania decyzji w przedmiocie niepodlegania przez odwołującą się ubezpieczeniom społecznym.

Wobec powyższego Sąd stwierdził, iż ZUS ponosi odpowiedzialność za niewydanie w terminie decyzji przyznającej odwołującej się prawo do zasiłku chorobowego za okres od dnia 4 kwietnia 2009 roku do dnia 29 lipca 2009 roku. Mając to na uwadze należało przyznać odwołującej się prawo do odsetek od owej kwoty nieprzyznanego pierwotnie zasiłku.

W przedmiocie wypłacenia zasiłku macierzyńskiego za okres od dnia 30 lipca 2009 roku do dnia 16 grudnia 2009 roku należy zauważyć, że podanie o wypłacenie owego zasiłku wpłynęło do ZUS dopiero z dniem 1 marca 2012 roku. ZUS wypłacił zaś ten zasiłek z dniem 22 marca 2012 roku, a więc z zachowaniem 30 – dniowego terminu określonego w art. 64 ust. 1 ustawy o świadczeniach w razie choroby i macierzyństwa na rozpatrzenie wniosku o przyznanie zasiłku bądź świadczenia. Wobec powyższego niezasadnym jest w zakresie wskazanego zasiłku przyznanie odwołującej się jakichkolwiek odsetek, gdyż faktycznie organ rentowy nie spóźnił się z wypłatą przedmiotowego zasiłku, dokonał tego w przewidzianym prawem czasie. Co prawda dziecko odwołującej się urodziło się dnia(...)roku, jednak dla ZUS decydującym jest dzień złożenia wniosku/podania w przedmiocie przyznania zasiłku, a nie dzień faktycznego zajścia zdarzeń uzasadniających jego przyznanie.

Mając na uwadze powyższą argumentację, Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.